

Електронний журнал «Ефективна економіка» включено до переліку наукових фахових видань України з питань економіки (Категорія «Б», Наказ Міністерства освіти і науки України № 975 від 11.07.2019). Спеціальності – 051, 071, 072, 073, 075, 076, 292. Ефективна економіка. 2026. № 1. ISSN 2307-2105

DOI: <http://doi.org/10.32702/2307-2105.2026.1.8>

УДК: 330.131.7: 368.02

Л. С. Морозова,

д. е. н., професор, професор кафедри фінансів,

Державний торговельно-економічний університет, м. Київ

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-2231-0558>

Ю. В. Серажим,

к. е. н., доцент кафедри банківської справи,

Державний торговельно-економічний університет, м. Київ

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-2295-7095>

ФІНАНСОВИЙ РИЗИК-МЕНЕДЖМЕНТ У СИСТЕМІ СТРАХУВАННЯ

L. Morozova,

Doctor of Economic Sciences, Professor, Professor of the Department of Finance,

State University of Trade and Economics, Kyiv

Y. Serazhym,

Doctor of Philosophy in Economics,

Associate Professor of the Department of Banking,

State University of Trade and Economics, Kyiv

FINANCIAL RISK MANAGEMENT IN THE INSURANCE SYSTEM

В статті досліджено теоретико-методологічні засади фінансового ризик-менеджменту у системі страхування. Встановлено, що ефективно

управління фінансовими ризиками є ключовою передумовою забезпечення платоспроможності, стабільності та конкурентоспроможності страхової компанії.

Аналіз існуючих методик фінансового ризик-менеджменту показав, що інтегрована модель дозволяє комплексно оцінювати рівень ризиків, прогнозувати можливі фінансові наслідки та приймати своєчасні управлінські рішення.

Визначено, що перспективними напрямками є використання адаптивних моделей капіталізації, розширення можливостей диверсифікації ризиків, впровадження внутрішніх сценарних моделей, застосування механізмів фінансового вирівнювання, розвиток ризик-орієнтованого корпоративного управління та створення систем раннього попередження. Їх реалізація дозволить страховику ефективно реагувати на нестабільність ринку, зменшувати фінансові втрати та забезпечувати довгострокову стійкість.

As a result of the study of the theoretical and methodological principles of financial risk management in the insurance system, it was established that effective financial risk management is a key prerequisite for ensuring the solvency, stability and competitiveness of an insurance company. Risk in insurance activities is a complex multifaceted category that combines elements of uncertainty, probability of losses and financial consequences, therefore its correct identification and classification determine the scope of insurance coverage and the ability of the insurer to fulfill its obligations.

An important role in the formation of the risk management system is played by international standards and regulatory requirements, among which the EU Solvency II Directive and ISO 31000 standards play a significant role. Their application contributes to the implementation of comprehensive, transparent and integrated approaches to quantitative and qualitative risk assessment, ensures a high level of financial stability and increases the protection of policyholders.

Analysis of existing financial risk management methodologies has shown that no single method can fully provide effective protection against all types of risks. The best results are demonstrated by a combined approach that combines actuarial methods, economic capital models, stress testing, reinsurance and internal monitoring systems. Such an integrated model allows for a comprehensive assessment of the level of risks, predict possible financial consequences and make timely management decisions. At the same time, modern challenges in the insurance market require further search and development of new tools that can increase the financial stability of insurers. In particular, promising areas are the use of adaptive capitalization models, expanding the possibilities of risk diversification, implementing internal scenario models, applying financial equalization mechanisms, developing risk-oriented corporate governance and creating early warning systems. Their implementation will allow the insurer to effectively respond to market instability, reduce financial losses and ensure long-term stability.

Ключові слова: *Директива ЄС Solvency II, управління ризиками, оцінювання фінансових ризиків, ризик-менеджмент, ризики страхової компанії, фінансовий ризик.*

Keywords: *EU Solvency II Directive, risk management, financial risk assessment, risk management, insurance company risks, financial risk.*

Постановка завдання. У сучасній економіці страхові компанії виконують важливу функцію перерозподілу фінансових ризиків та забезпечення стабільності для населення й бізнесу. Водночас самі страховики залишаються вразливими до різноманітних фінансових загроз, що формуються як у внутрішньому середовищі компанії, так і поза її межами. Це обумовлює потребу в ефективному фінансовому ризик-менеджменті, що здатен забезпечити надійність страхової діяльності та стійкість усієї системи страхування.

Фінансові ризики страховика мають комплексний характер. З одного боку, вони включають внутрішні ризики, пов'язані з операційними процесами, управлінськими рішеннями, якістю формування та розміщення страхових резервів. З іншого - зовнішні ризики, що зумовлені динамікою страхових виплат, поведінковими змінами страхувальників, соціально-економічними коливаннями, а також непередбачуваними подіями, такими як економічні кризи чи природні катастрофи. Зважаючи на це, управління фінансовими ризиками має охоплювати не лише аналіз страхових зобов'язань, а й стратегічне планування, диверсифікацію інвестицій та постійний моніторинг ринкових умов.

Зростання кількості кризових явищ у світі, що раніше вважалися малоймовірними, продемонструвало недостатність традиційних моделей прогнозування та нейтралізації фінансових ризиків. Багато страхових компаній зіштовхнулися зі значними збитками через відсутність належних механізмів управління ризиками або недостатню адаптивність до нових умов. Це актуалізує потребу у вдосконаленні системи фінансового ризик-менеджменту, яка має враховувати складність, мінливість і взаємозалежність сучасних ризиків.

У цьому контексті пріоритетним завданням стає формування сучасних підходів до управління фінансовими ризиками, орієнтованих на підвищення стійкості страхових компаній, оптимізацію структури їхніх активів і пасивів, удосконалення механізмів оцінки ризиків та впровадження превентивних стратегій. Особливої уваги потребує інтеграція цифрових технологій та аналітичних інструментів, які розширюють можливості прогнозування та контролю ризиків у страхуванні.

Таким чином, постає проблема необхідності розробки та впровадження ефективної системи фінансового ризик-менеджменту в страхових компаніях, яка б забезпечувала їхню стійкість в умовах динамічного і нестабільного ринкового середовища. Це потребує ґрунтовного дослідження наявних практик, аналізу сучасних викликів та пошуку інноваційних рішень, здатних

забезпечити довгострокову надійність і конкурентоспроможність страхової галузі.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Економічна природа фінансових ризиків та їхній вплив на діяльність страхових компаній широко висвітлені в працях провідних українських науковців, зокрема В.Братюка [1], Т. Васильцева, І. Герасимової [2], Л. Заволоки [3], О. Журавки, Ю.Клапків [4], О. Клепікової, О. Кнейслер, П. Куцика, Н. Лубкей [5], Н. Приказюк, О. Тимошук, Н. Ткаченко. Дослідники розглядають сутність фінансових ризиків, механізми їх ідентифікації та класифікації, а також роль ризик-менеджменту у забезпеченні стабільності страхової діяльності. Ці роботи формують міцну теоретичну базу для подальшого розвитку системи управління фінансовими ризиками.

Попри значний науковий доробок, питання ефективної організації фінансового ризик-менеджменту в страхових компаніях залишаються вкрай актуальними. Специфіка страхового ринку, значна залежність від зовнішніх економічних та соціальних факторів, а також висока ймовірність виникнення подій, що несуть великі фінансові втрати, зумовлюють необхідність постійного удосконалення системи управління ризиками.

Ефективний фінансовий ризик-менеджмент відіграє ключову роль у забезпеченні платоспроможності та фінансової стійкості страхових компаній. Саме він дає можливість завчасно ідентифікувати потенційні загрози, оцінити рівень їхнього впливу та розробити оптимальні механізми попередження та мінімізації фінансових втрат. Посилення уваги до управління ризиками є вимогою часу, оскільки навіть незначні прорахунки у формуванні страхових резервів, тарифів або інвестиційної політики можуть призвести до суттєвих фінансових наслідків.

Нові виклики сучасного страхового ринку, зокрема збільшення частоти й масштабу кризових явищ, підвищення вартості страхових виплат та ускладнення прогнозування ризиків, демонструють недостатність традиційних підходів до управління фінансовими ризиками. У багатьох

випадках відсутність належної системи ризик-менеджменту ставала причиною погіршення фінансового стану страховиків або втрати ними платоспроможності. Саме тому формування ефективної, гнучкої та адаптивної системи фінансового ризик-менеджменту є одним із ключових аспектів розвитку сучасного страхування.

Отже, дослідження проблематики фінансового ризик-менеджменту у страхуванні є надзвичайно важливим, адже воно передбачає аналіз існуючих підходів, оцінку їхньої ефективності та визначення напрямів удосконалення. Побудова дієвої системи управління фінансовими ризиками в страховій сфері є невід'ємною умовою підвищення стабільності страховиків, захисту інтересів страхувальників та зміцнення довіри до страхового ринку загалом

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Для забезпечення ефективного та стабільного функціонування страхового ринку необхідним є формування сучасних підходів до управління фінансовими ризиками, які враховували б специфіку страхової діяльності та складність зовнішніх економічних умов. Це потребує системного підходу до ризик-менеджменту, що включає вдосконалення організаційної структури страховика, оптимізацію процесів прийняття управлінських рішень, підвищення якості оцінки ризиків та розробку превентивних механізмів мінімізації можливих фінансових втрат.

У цьому контексті подальші дослідження мають бути спрямовані на аналіз існуючих методів фінансового ризик-менеджменту, оцінку їх ефективності та розробку нових інструментів, здатних забезпечити підвищення стійкості страхових компаній до ризиків різного характеру. Особливої уваги потребує адаптація ризик-менеджменту до сучасних умов функціонування ринку, зокрема непередбачуваності економічних процесів, зростання збитковості страхових випадків та ускладнення зовнішніх викликів.

Формулювання цілей статті. Метою статті є дослідження теоретичних засад та практичних підходів до фінансового ризик-менеджменту в

страхуванні, а також визначення напрямів удосконалення системи управління фінансовими ризиками страхових компаній в умовах сучасного ринкового середовища.

Виклад основного матеріалу дослідження. Теоретико-методологічні засади фінансового ризик-менеджменту в страхуванні охоплюють аналіз ключових концепцій, що визначають сучасні підходи до управління фінансовими ризиками страхової компанії. Попри наявність значного наукового доробку, недостатньо уваги приділяється оцінці впливу нормативно-правових актів та міжнародних стандартів регулювання ризиків (зокрема Solvency II, ISO 31000), які відіграють важливу роль у формуванні принципів та стратегій фінансової стійкості страховиків і визначають напрями розвитку страхового ринку.

Управління фінансовими ризиками в системі фінансового менеджменту страхової компанії має свої особливості, що проявляються у специфічному трактуванні категорії «ризик», його класифікації та підходах до оцінювання. Особливої уваги потребує застосування сучасних моделей ризик-менеджменту, які дозволяють комплексно враховувати ймовірність настання ризикових подій, масштаби можливих фінансових втрат та здатність страховика забезпечувати виконання своїх зобов'язань.

Загалом, управління ризиками розглядається як сукупність процесів, що включають ідентифікацію, аналіз, оцінювання та ухвалення управлінських рішень, спрямованих на мінімізацію негативних і максимізацію позитивних наслідків ризикових подій [1, с. 115]. У страхуванні поняття ризику та невизначеності традиційно посідають центральне місце й часто використовуються як взаємозамінні. Ризик у цьому контексті може бути визначений як міра ймовірності настання подій, які здатні як позитивно, так і негативно вплинути на фінансовий стан страхової компанії.

Зміст ризику та ступінь його ймовірності визначають межі страхового покриття та фінансові можливості страховика щодо виконання зобов'язань [4, с.42]. За критерієм придатності до страхування ризику поділяються на

страхові та нестрахові, що є важливим аспектом формування системи фінансового ризик-менеджменту. Саме від коректного визначення характеру ризику, його джерел та фінансових наслідків залежить ефективність механізмів управління фінансовими ризиками в страховій діяльності.

Фінансові ризики заслуговують особливої уваги, оскільки вони не лише впливають на поточну діяльність компанії, але й на її здатність виконувати зобов'язання, пов'язані зі страхуванням. Наприклад, кредитний ризик може призвести до втрат, якщо контрагенти не спроможні виконати свої фінансові зобов'язання. Аналогічно, ризик ліквідності може викликати проблеми з виплатою страхових відшкодувань, якщо компанія не має достатньої кількості ліквідних активів.

Важливість фінансових ризиків підкреслюється і вимогами зовнішніх регуляторів, таких як Директива ЄС Solvency II, яка вимагає від страхових компаній не лише оцінювати ризики, але й розробляти системи управління ними [7, с.209]. Це передбачає не лише кількісну оцінку ризиків, але й якісний аналіз, що допомагає виявити потенційні загрози та розробити стратегії їх мінімізації.

Відповідно до вимог Директиви ЄС Solvency II, страхові компанії повинні мати ефективну, комплексну та інтегровану систему управління ризиками [6], яка включає:

- ідентифікацію всіх суттєвих ризиків, притаманних діяльності страховика, зокрема фінансових, страхових, операційних, ринкових, кредитних та ризику ліквідності;
- кількісну та якісну оцінку ризиків, що передбачає використання сучасних методів аналізу, моделювання та прогнозування можливих фінансових наслідків;
- моніторинг та контроль ризиків на постійній основі з метою своєчасного виявлення відхилень від прийнятного рівня ризикованості;

- розробку та впровадження заходів з мінімізації ризиків, включаючи диверсифікацію активів, формування адекватних страхових резервів, встановлення лімітів ризику та застосування механізмів перестраховування;

- внутрішню систему звітності та комунікації, яка забезпечує прозорість та оперативність передачі інформації щодо рівня ризиків і стану фінансової стійкості компанії;

- проведення власної оцінки ризиків і платоспроможності (ORSA), що є ключовим елементом Solvency II і передбачає самостійну оцінку страховиком своєї здатності покривати ризики як у поточних, так і в прогнозних умовах;

- ефективну систему корпоративного управління, що включає чіткий розподіл відповідальності, незалежність функції ризик-менеджменту та належний контроль з боку ради директорів.

Таким чином, вимоги Solvency II визначають високі стандарти фінансового ризик-менеджменту [3, с.279] та орієнтують страхові компанії на підвищення їхньої стійкості, прозорості та здатності протистояти зовнішнім і внутрішнім ризикам.

У сучасній страховій практиці застосовується низка методик фінансового ризик-менеджменту, кожна з яких має свої особливості, переваги та обмеження. Найбільш поширеними є підходи, що наведені в табл. 1.

Таблиця 1. Методики фінансового ризик-менеджменту

№ з/п	Назва	Загальна характеристика	Переваги	Недоліки
1.	Класичні методи оцінювання ризиків (аналіз варіацій, дисперсії, середньоквадратичного відхилення, кореляційний аналіз та методи експертної оцінки).	Широко застосовуються для визначення рівня ймовірності настання ризикових подій і можливих втрат.	Простота та можливість швидкого застосування.	Невисока точність у разі складних, динамічних або низьковірогідних ризиків, а також обмеженість у прогнозуванні екстремальних подій.

Продовження таблиці 1.

№ з/п	Назва	Загальна характеристика	Переваги	Недоліки
2.	АктUARні методи (методи математичної статистики, теорія ймовірностей, моделі частоти та тяжкості збитків, а також резервування на основі детермінованих і стохастичних моделей)	АктUARні розрахунки традиційно є основою управління фінансовими ризиками в страхуванні.	Висока точність, наукова обґрунтованість, можливість моделювання різних сценаріїв.	Потребують кваліфікованих спеціалістів та значних масивів даних; не завжди відображають вплив нечислових, непередбачуваних факторів.
3.	Методи економічного капіталу та концепція ризик-орієнтованого підходу (RBC) У рамках Solvency II використовується модель SCR (Solvency Capital Requirement)	Підхід передбачає оцінку необхідного капіталу на покриття ризиків, виходячи з їх рівня та структури. SCR визначає кількість капіталу, достатню для покриття ризиків протягом 12-місячного періоду з рівнем довіри 99,5%.	Висока відповідність міжнародним стандартам; забезпечує реалістичну оцінку стійкості страховика.	Моделі складні, потребують спеціалізованих програм, точних даних та можуть створювати високе регуляторне навантаження.
4.	Стрес-тестування та сценарний аналіз	Методи дозволяють оцінити вплив екстремальних подій (наприклад, різкого зростання виплат, падіння ринку капіталів, масових збитків) на фінансову стабільність страховика.	Дуже ефективні для прогнозування катастрофічних та нетипових подій.	Не дозволяють точно оцінити їхню ймовірність; результат залежить від якості обраних сценаріїв.
5.	Перестраховування	Перестраховування є одним з найважливіших механізмів мінімізації страхових ризиків та забезпечення платоспроможності. Воно дозволяє розподілити великі фінансові навантаження між страховиками.	Висока ефективність для зменшення ймовірності великих збитків; підвищує стійкість страхової компанії.	Залежність від перестраховиків та їх надійності; можливість значних витрат на перестраховальні премії.
6.	Внутрішні моделі ризик-менеджменту (Internal Models)	Solvency II дозволяє страховикам використовувати внутрішні моделі замість стандартної формули SCR, якщо вони відповідають вимогам регулятора.	Гнучкість і можливість враховувати специфіку компанії; більш точні результати.	Дуже висока складність, високі витрати на розробку, аудит і підтримку, значні вимоги до корпоративного управління.

Аналіз наведених методик показує, що ефективність методів фінансового ризик-менеджменту залежить від якості та обсягу доступних даних, відповідності моделей реальним умовам ринку, рівня компетенцій персоналу, інтегрованості ризик-менеджменту у всі процеси компанії, здатності компанії адаптуватися до зовнішніх змін.

Найвищу ефективність демонструє комбінований підхід, який поєднує:

- актуарні методи;
- моделі економічного капіталу;
- стрес-тестування;
- політику перестраховування;
- внутрішні системи моніторингу ризиків.

Сучасні умови функціонування страхового ринку, що характеризуються підвищеною нестабільністю, вимагають від страховиків не лише вдосконалення існуючих механізмів управління фінансовими ризиками, а й розробки нових інструментів, здатних забезпечити довгострокову фінансову стійкість [6]. Традиційні методи, такі як перестраховування, резервування чи використання нормативних моделей оцінки ризиків, уже не завжди достатні для протидії складним і малопрогнозованим ризикам. Це обумовлює необхідність пошуку інноваційних і комплексних рішень.

1. Запровадження адаптивних моделей капіталізації

Одним із перспективних інструментів є впровадження адаптивних моделей визначення потреби в капіталі, що дозволяють гнучко реагувати на зміну ринкових умов. Такі моделі враховують не лише історичні дані, а й можливі сценарії майбутніх коливань, що забезпечує більш реалістичну оцінку платоспроможності.

Перевага цього підходу полягає у здатності підвищувати стійкість страховика за рахунок завчасного формування додаткових буферів капіталу.

2. Розширення інструментів диверсифікації ризиків

Диверсифікація традиційно вважається одним із ключових методів зниження фінансових ризиків. Однак сучасні умови вимагають переходу від простої диверсифікації активів до диверсифікації джерел ризиків.

Це може включати:

- збалансоване поєднання довгострокових та короткострокових активів;
- інвестиції у низькоризикові фінансові інструменти;
- диверсифікацію географічних та галузевих портфелів.

Такий підхід знижує концентрацію ризиків і підвищує здатність компанії протистояти системним шокам.

3. Розробка внутрішніх сценарних моделей та стрес-тестів

Страхові компанії повинні впроваджувати внутрішні моделі стрес-тестування, які враховують специфіку їхньої діяльності та структури активів.

На відміну від стандартних регуляторних моделей, внутрішні сценарні тести дозволяють:

- враховувати індивідуальні характеристики портфеля;
- моделювати малоймовірні, але високозбиткові події;
- прогнозувати фінансовий стан компанії в умовах різних макроекономічних сценаріїв.

Це підвищує якість стратегічного планування та дозволяє проводити проактивну політику управління ризиками.

4. Використання механізмів фінансового вирівнювання

Одним із перспективних напрямів є впровадження механізмів фінансового вирівнювання (financial smoothing), що дозволяють згладжувати коливання фінансових результатів внаслідок зміни рівня виплат.

Це може включати:

- формування динамічних технічних резервів;
- використання надлишкових резервів у роки з низькою збитковістю;
- методи компенсаційних фондів.

Завдяки цьому страховик отримує можливість стабілізувати фінансові показники навіть у періоди високої нестабільності.

5. Інтеграція принципів ризик-орієнтованого корпоративного управління

Ефективний фінансовий ризик-менеджмент передбачає тісну інтеграцію принципів управління ризиками у всі рівні корпоративної структури. Це включає:

- чіткий розподіл повноважень і відповідальності;
- незалежність підрозділу ризик-менеджменту;
- підвищення ролі ради директорів у контролі за ризиками;
- регулярну звітність щодо ризиків та їх впливу на фінансову стійкість.

Такий підхід забезпечує прозорість, дисципліну та своєчасність реагування на фінансові загрози.

6. Створення комплексних систем раннього попередження

Системи раннього попередження (Early Warning Systems) передбачають моніторинг ключових показників ризиковості та автоматичне виявлення критичних відхилень.

Вони дозволяють:

- швидко ідентифікувати тенденції погіршення фінансової стійкості;
- прогнозувати ризики ліквідності або капітальної недостатності;
- завчасно приймати управлінські рішення для уникнення кризових ситуацій.

Запровадження нових інструментів фінансового ризик-менеджменту забезпечує здатність страхових компаній протистояти викликам сучасного ринку, зменшує вразливість до фінансових шоків та підвищує їх стабільність. Ефективність цих інструментів значною мірою залежить від комплексності підходів, готовності компанії адаптуватися до нових умов та здатності інтегрувати ризик-менеджмент у стратегічну систему управління.

Висновки з проведеного дослідження. У результаті дослідження теоретико-методологічних засад фінансового ризик-менеджменту у системі страхування встановлено, що ефективне управління фінансовими ризиками є ключовою передумовою забезпечення платоспроможності, стабільності та конкурентоспроможності страхової компанії. Ризик у страховій діяльності є

складною багатогранною категорією, що поєднує елементи невизначеності, ймовірності збитків і фінансових наслідків, тому його правильна ідентифікація та класифікація визначають рамки страхового покриття й можливості виконання страховиком своїх зобов'язань.

Важливу роль у формуванні системи управління ризиками відіграють міжнародні стандарти та регуляторні вимоги, серед яких значне місце належить Директиві ЄС Solvency II та стандартам ISO 31000. Їх застосування сприяє впровадженню комплексних, прозорих та інтегрованих підходів до кількісної та якісної оцінки ризиків, забезпечує високий рівень фінансової стійкості та підвищує захищеність страхувальників.

Аналіз існуючих методик фінансового ризик-менеджменту показав, що жоден окремий метод не може повною мірою забезпечити ефективний захист від усіх видів ризиків. Найкращі результати демонструє комбінований підхід, який об'єднує актуарні методи, моделі економічного капіталу, стрес-тестування, перестраховування та внутрішні системи моніторингу. Така інтегрована модель дозволяє комплексно оцінювати рівень ризиків, прогнозувати можливі фінансові наслідки та приймати своєчасні управлінські рішення.

Водночас сучасні виклики страхового ринку потребують подальшого пошуку й розробки нових інструментів, здатних підвищити фінансову стійкість страховиків. Зокрема перспективними напрямками є використання адаптивних моделей капіталізації, розширення можливостей диверсифікації ризиків, впровадження внутрішніх сценарних моделей, застосування механізмів фінансового вирівнювання, розвиток ризик-орієнтованого корпоративного управління та створення систем раннього попередження. Їх реалізація дозволить страховику ефективно реагувати на нестабільність ринку, зменшувати фінансові втрати та забезпечувати довгострокову стійкість.

Таким чином, фінансовий ризик-менеджмент у системі страхування повинен ґрунтуватися на поєднанні науково обґрунтованих методик,

сучасних регуляторних вимог і новітніх управлінських інструментів. Це забезпечить підвищення надійності страхових компаній, зміцнить довіру страхувальників та сприятиме сталому розвитку страхового ринку в цілому.

Література

1. Братюк В. П., Байса К. Ю. Особливості процесу управління ризиками, прийнятими на страхування. Економічний аналіз. 2014. Т. 17, № 1. С. 112-119.

2. Герасимова І. Ю. Управління фінансовими ризиками страхових компаній з метою забезпечення економічної безпеки. Економічний простір. 2016. № 115. С. 112-125.

3. Заволока Л. О., Сіліна І. С., Колеснік Є. О. Методи управління фінансовими ризиками страхової компанії. Приазовський економічний вісник. 2019. № 2(13). С. 278-282.

4. Клапків Л. М., Клапків Ю. М., Свірський В. С. Фінансові ризики в діяльності страхових компаній: теоретичні засади, сучасні реалії та прагматизм управління: монографія. Івано-Франківськ : Видавець Кушнір Г. М., 2020. 171 с.

5. Лубкей Н. П. Систематизація фінансових ризиків страхових компаній та особливості управління ними в Україні. Глобальні та національні проблеми економіки. 2017. № 20. С. 862-866.

6. Морозова Л. С., Савченко Н. Г., Кукурудз О. М. Підходи до управління фінансовими ризиками страхових компаній. Економіка та суспільство. № 79/2025. URL: economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/6708/6648

7. Морозова Л., Шкурко В. Роль цифрових технологій у розвитку ринку перестраховання. Проблеми і перспективи економіки та управління : науковий журнал / Національний університет «Чернігівська політехніка». Чернігів: Національний університет «Чернігівська політехніка», 2024. No. 1(37). С. 207-215. URL: <http://ir.stu.cn.ua/123456789/31092>

References

1. Bratiuk, V.P. and Bajsa, K.Yu. (2014), “Features of the process of managing risks accepted for insurance”, *Ekonomichnyj analiz*, vol. 17, no. 1, pp. 112-119.
2. Herasymova, I. (2016), “Managing financial risks of insurance companies to ensure economic security”, *Ekonomichnyj prostir*, vol. 115, pp. 112-125.
3. Zavoloka, L.O. Silina, I.S. and Koliesnik, Ye.O. (2019), “Methods of managing financial risks of an insurance company”, *Pryazovs'kyj ekonomichnyj visnyk*, vol. 2(13), pp. 278-282.
4. Klapkiv, L.M. Klapkiv, Yu.M. and Svirskyi, V.S. (2020), *Finansovi ryzyky v diialnosti strakhovykh kompanii: teoretychni zasady, suchasni realii ta prahmatyzm upravlinnia* [Financial risks in the activities of insurance companies: theoretical foundations, modern realities and management pragmatism], Kushnir H.M., Ivano-Frankivsk, Ukraine.
5. Lubkej, N.P. (2017), “Systematization of financial risks of insurance companies and features of their management in Ukraine”, *Hlobal'ni ta natsional'ni problemy ekonomiky*, vol. 20, pp. 862-866.
6. Morozova, L.S. Savchenko, N.H. and Kukurudz, O.M. (2025), “Approaches to managing financial risks of insurance companies”, *Ekonomika ta suspil'stvo*, vol. 79, available at: economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/6708/6648 (Accessed 25 Nov 2025).
7. Morozova, L. and Shkurko, V. (2024), “The role of digital technologies in the development of the reinsurance market”, *Problemy i perspektyvy ekonomiky ta upravlinnia*, vol. 1(37), pp. 207-215, available at: <http://ir.stu.cn.ua/123456789/31092> (Accessed 25 Nov 2025).

Стаття надійшла до редакції 01.12.2025 р.